

Business Centre
Club

RAPORT **12**

Spojrzenie
przedsiębiorców

Cyfryzacja przedsiębiorstw – oczekiwania

Przedmiot
badania

3

Parametry
badania

3

Cele
badania

3

Wprowadzenie

3

Opis metody
badawczej

3

Opis uzyskanej
próby

4

12

Rekomendacje

10

Wnioski z badań

4

Analiza wyników
badań

Przedmiot badania:

Ustalenie jakie są oczekiwania przedsiębiorców względem sektora rządowego oraz stowarzyszeń przedsiębiorców (także BCC) w procesie wdrażania cyfryzacji, w tym wsparcia: szkoleniowego, finansowego oraz prawnego.

Parametry badania:

- rodzaj: ilościowe;
- metoda: CAWI; losowy, warstwowy dobór próby uwzględniający kryterium wielkości zatrudnienia
- grupa docelowa: pracodawcy (badanie ogólnopolskie);
- liczebność próby: 220.

Cele badania:

- ustalenie potrzeb i oczekiwań przedsiębiorców w zakresie wsparcia (prawnego, finansowego, szkoleniowego) w procesie cyfryzacji.
- pozyskanie wiedzy na temat preferowanych metod wsparcia ze strony Państwa.
- ustalenie w jakim zakresie i jakimi metodami stowarzyszenia przedsiębiorców (w tym BCC) mogłyby włączyć się w rozwój cyfryzacji w polskich firmach.

Wprowadzenie

Na szczelbu UE zawarte zostało w czerwcu 2020 r. Porozumienie Ramowe Europejskich Partnerów Społecznych w sprawie cyfryzacji. Partnerzy społeczni z krajów Wspólnoty oczekują zaangażowania w kluczowe obszary cyfryzacji: inwestycje technologiczne, szkolenia (inwestycje w umiejętności) oraz zapewnienie warunków do cyfrowej transformacji. Powyższa materia musi zostać objęta dialogiem pomiędzy związkami zawodowymi, organizacjami przedsiębiorców oraz stroną rządową. Merytoryczny dialog ze strony BCC powinno poprzedzać ustalenie jaki jest obecny stan wiedzy przedsiębiorców na temat cyfryzacji oraz jakie są oczekiwania przedsiębiorców – tak aby zaproponowane następnie mechanizmy cyfryzacji były odpowiednie i dopasowane do potrzeb polskich firm.

Niniejsze badanie pozwoli pozyskać rzetelną wiedzę na temat oczekiwań przedsiębiorców w zakresie pomocy w cyfryzacji ich przedsię-

biorstw. Zdobyta wiedza pozwoli w ich imieniu na dialog, wysuwanie postulatów i pomysłów, które odpowiadają rzeczywistym potrzebom biznesu.

Badanie przysłuży się również większej aktywizacji środowisk reprezentujących przedsiębiorców, w tym Business Centre Club, tak aby mogły się one aktywnie włączyć w cyfryzację polskich firm.

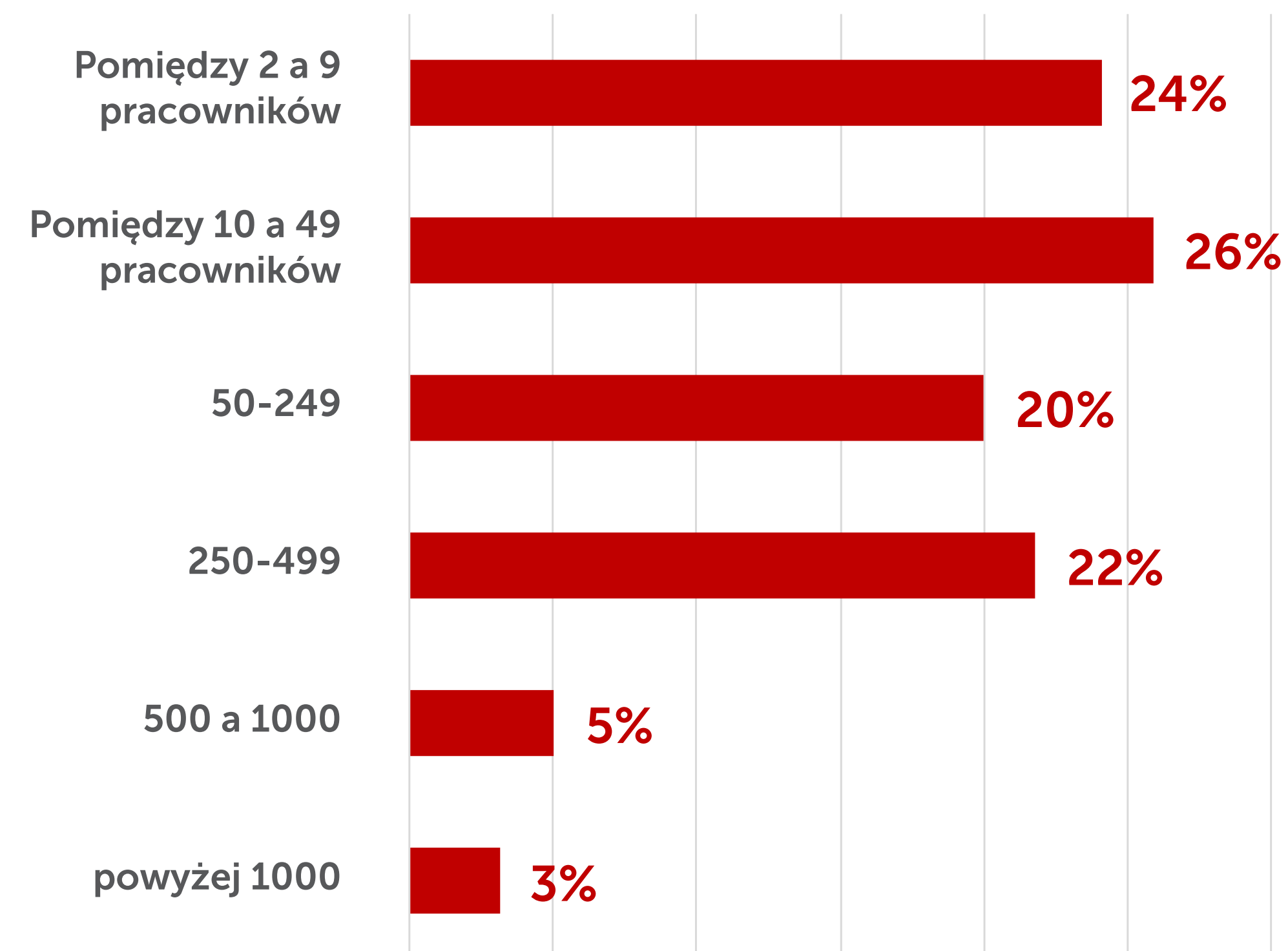
Opis metody badawczej

Przedmiotem badania były przedsiębiorstwa zatrudniające co najmniej 2 osoby. Badanie prowadzono w formie ankiety telefonicznej (CAWI) pomiędzy 24 sierpnia a 9 września 2022. Zastosowano losowy, warstwowy dobór próby, uwzględniający kryterium wielkości zatrudnienia. Dla zmiennej tej wybrano proporcje, nie ze względu na liczbę podmiotów w populacji wszystkich firm w Polsce, a odzwierciedlające ich znacznie dla rynku pracy (firmy duże są nieliczne w porównaniu z małymi, jednak mają duże znaczenie dla rynku ze względu na wielkość zatrudnienia). Skutecznie skontaktowano się z grupą 3741 firm, 220 z nich zgodziło się na udział w badaniu, spełniało kryteria grupy docelowej oraz do rozmowy desygnowało osobę mogącą reprezentować przedsiębiorstwo. Grupę respondentów stanowili właściciele firm, członkowie zarządu lub starsi rangą menedżerowie.

Opis uzyskanej próby

Jakie jest obecne zatrudnienie w Pana(i) firmie?

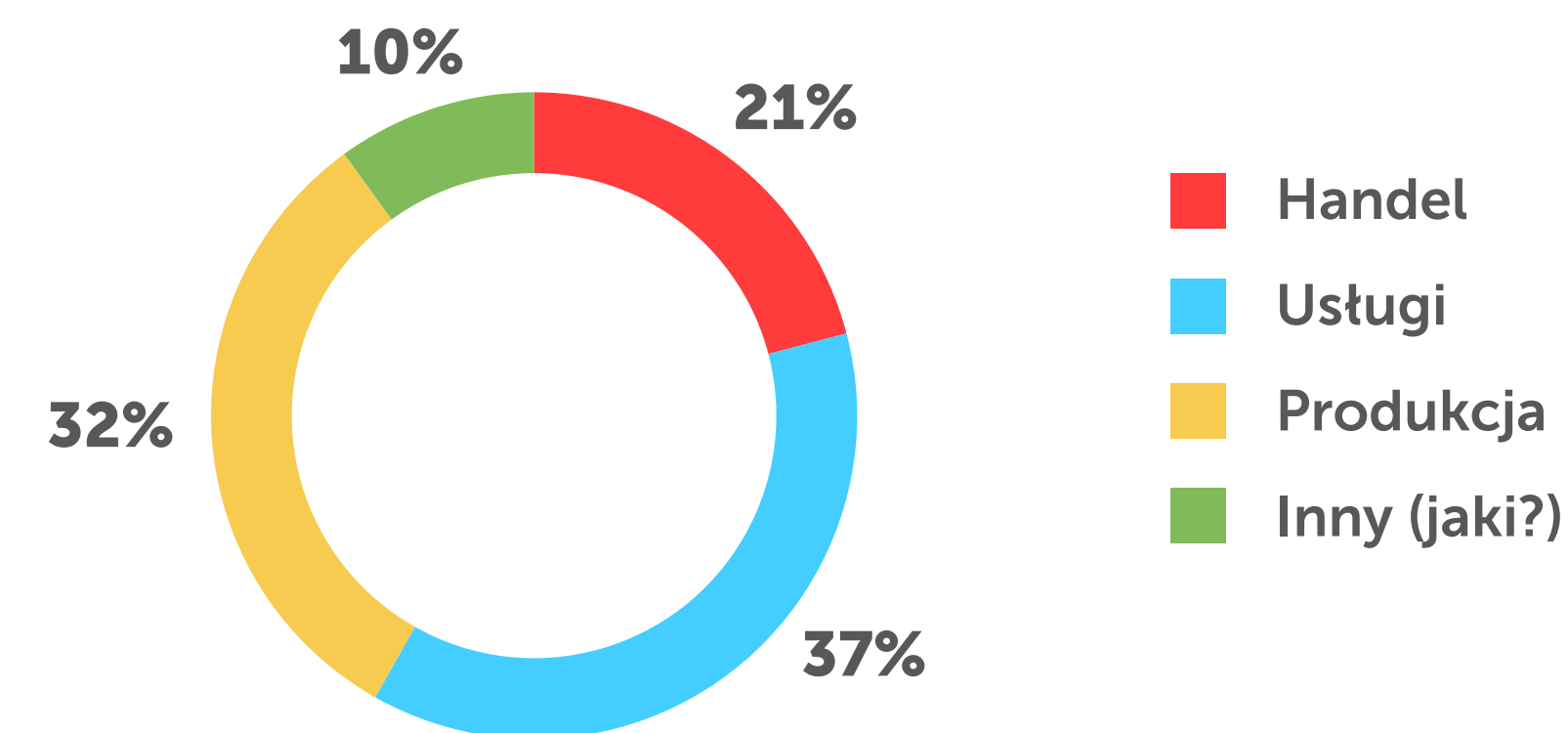

W badaniu wzięto udział łącznie 220 firm. 53 z nich to organizacje zatrudniające pomiędzy 2 a 9 pracowników (24%), 57 podmiotów zatrudniających pomiędzy 10 a 49 osób (26%), 44 firmy w kategorii zatrudnienia pomiędzy 50 a 249 (20%). 66 firm (30%) zatrudniało 250 lub więcej osób.

Wśród objętych badaniem firm 21% zadeklarowało swój główny obszar działania jako handel, 37% usługi, a blisko 1/3, bo 32% produkcję. 10% określiło kategorię działalności jako „inną”.

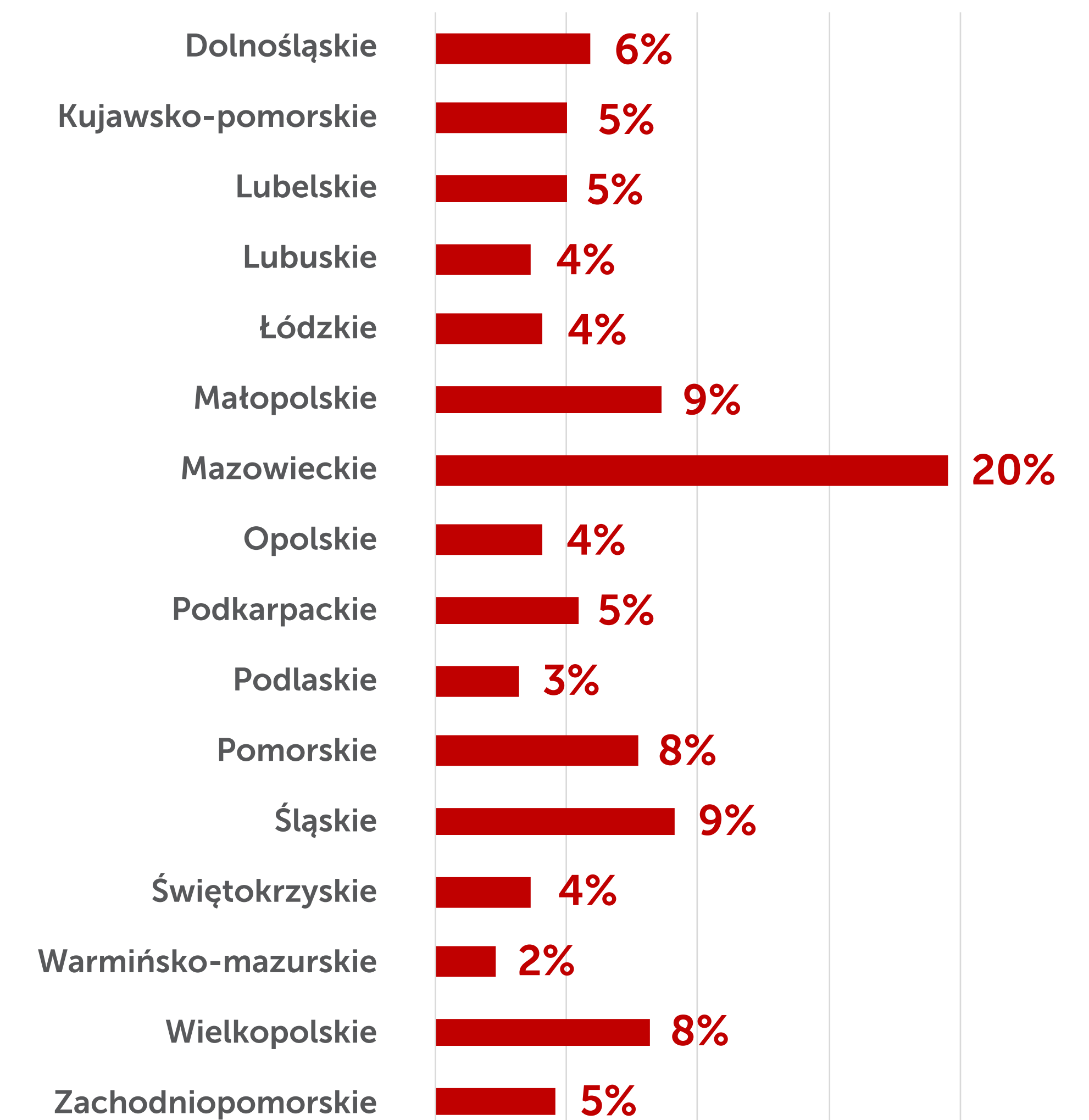

Jaki sektor gospodarki reprezentuje przedsiębiorstwo (wyniki w Statistica)

W badanej próbie reprezentowane były wszystkie województwa, z czego najliczniej mazowieckie (20%), małopolskie (9%), śląskie (9%), wielkopolskie oraz pomorskie (po 8%).

W którym województwie zlokalizowana jest siedziba firmy

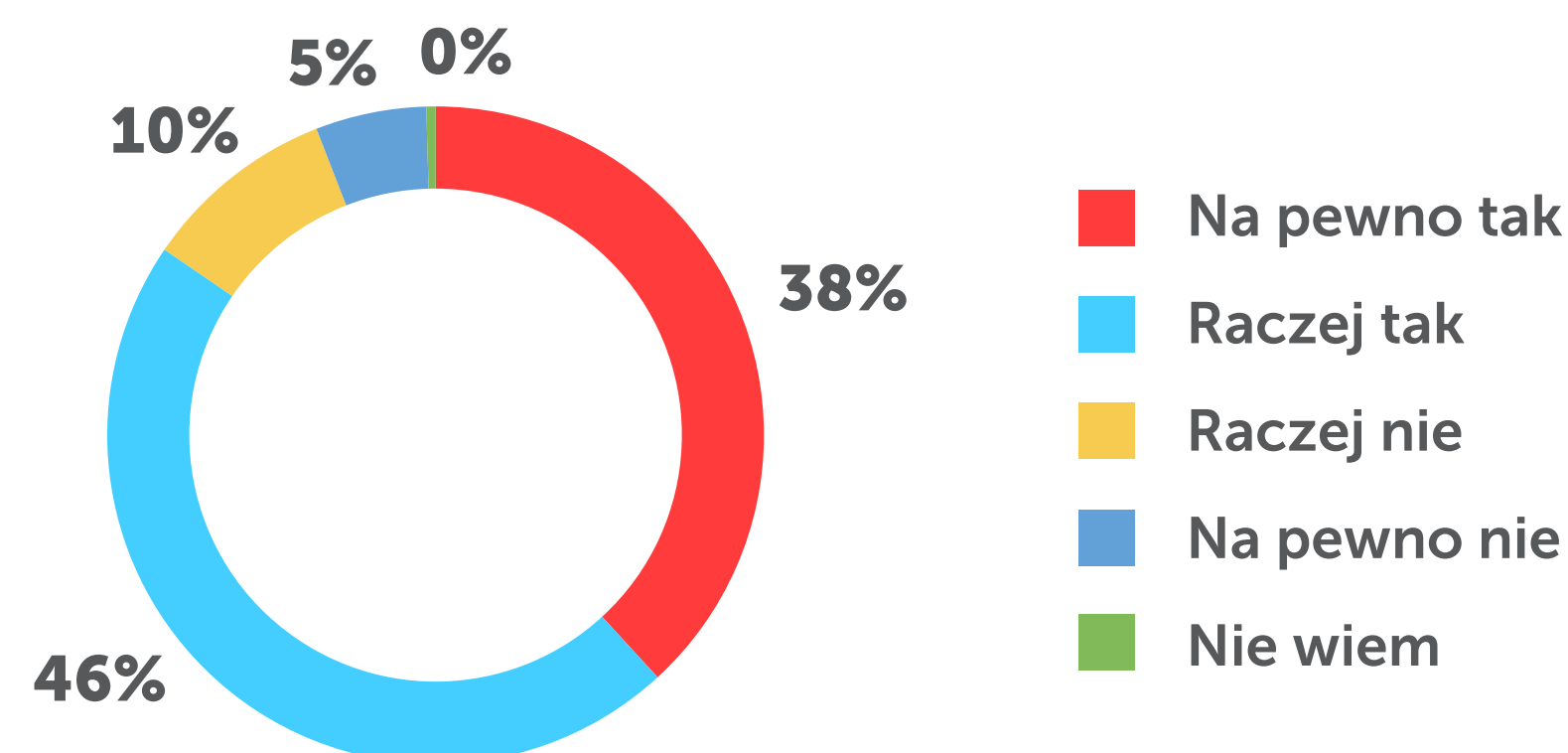

Analiza wyników badań

Grupa badawcza w zdecydowanej większości, bo aż w 84% stwierdziła, że wdrażanie cyfryzacji uważa za istotne w swoim przedsiębiorstwie. Wśród tej grupy, 38% stwierdziło, że na pewno jest

to istotne, a 46% uważa, że raczej tak. W opozycji jest 15% przedsiębiorstw, które są odmiennego zdania – 5% z nich uważa, że wdrażanie cyfryzacji na pewno nie jest istotne, natomiast 10% jest zdania, że raczej nie jest to ważne. Można więc dostrzec wyraźne stanowisko przedsiębiorców, którzy jako grupa dostrzegają, iż wdrażanie cyfryzacji ma ważną rolę w firmach. Interesująca jest jednak ostrożność w udzieleniu odpowiedzi, wyrażająca się w tym, iż największy odsetek badanych osób, tj. 46% oświadczyło, iż „raczej” wdrażanie cyfryzacji jest istotne w przedsiębiorstwie.

Czy wdrażanie cyfryzacji uważasz za istotne w twoim przedsiębiorstwie?

Badana grupa wskazywała obszary, w których przedsiębiorstwo powinno wdrożyć cyfryzację w ciągu najbliższego roku. Mogli oni wskazać kilka odpowiedzi. Najwięcej – 57% wskazało wymianę oprogramowania na nowsze, 53% gromadzenie danych w formie elektronicznej bazy danych,

a 52% zamianę papierowej formy dokumentacji na elektroniczną. Nieco mniej osób wskazało umożliwienie pracy zdalnej (37%) oraz wdrożenie oprogramowania do zarządzania materiałami lub procesami (np. Enterprise Resource Planning) (34%). 27% respondentów wskazało usprawnienie w zarządzaniu personelem (np. elektroniczny program do zarządzania zadaniami), a 24% robotyzację procesu produkcyjnego. 14% przedsiębiorcom trudno było określić jakie obszary wymagają cyfryzacji, a 4% przedsiębiorców podało własne odpowiedzi. Wśród nich pojawiła się odpowiedź, że żadne obszary nie wymagają wdrożenia cyfryzacji w najbliższym czasie oraz wskazano kilka konkretnych działań takich jak: organizacja laboratorium, modernizacja serwerów i łączy internetowych, dostosowanie floty do transportu na dalsze odległości, udoskonalenie obsługi klientów oraz poprawa lub zmiana aplikacji. Można na podstawie powyższych odpowiedzi wysnuć wnioski, iż najprostsze metody cyfryzacji cieszą się największą popularnością, zaś najbardziej absorbujące pod względem czasu oraz środków, które należy zainwestować, są najrzadziej wybierane. Należy także dostrzec, iż respondenci typują rozwiązania, które pozwalają na zdalne wykonywanie pracy. Za takie uważać bowiem trzeba: gromadzenie danych w elektronicznych bazach danych, zamianę papierowej formy dokumentacji na elektroniczną oraz wymianę oprogramowania na nowsze.

W którym obszarze, twoje przedsiębiorstwo powinno wdrożyć proces cyfryzacji w najbliższych 12 miesiącach? (wielokrotny wybór)

Powyższe wybory wpisują się w trend jaki można więc dostrzec w post-pandemicznej rzeczywistości, w której liczy się mobilność pracowników oraz zdolność do świadczenia pracy z dowolnego miejsca, bez konieczności udawania się do biura.

Na pytanie wielokrotnego wyboru o najistotniejsze czynniki, które są przeszkodą dla cyfryzacji w firmie najwięcej respondentów (45%) wskazało na dwie rzeczy: brak wsparcia ze środków publicznych na cyfryzację (dotacji oraz dofinansowań), oraz brak czasu na proces wdrożenia. Nieco mniej, bo 42% badanych, wskazało na brak własnych środków finansowych na cyfryzację, a 35% wskazało brak kompetencji cyfrowych w firmie oraz brak kwalifikacji po stronie pracowników. Dla 31% przedsiębiorców wprowadzanie nowych procesów w ich przedsiębiorstwie jest zbyt skomplikowane organizacyjnie, a dla 17% przeszkodą jest niesprzyjające otoczenie prawne. 11% badanych wskazało swoje własne odpowiedzi: brak naglącej potrzeby, brak konieczności, brak czasu, procesy te nie wystąpiły, nie nadają się do tak małej firmy,

czy też nie napotkano przeszkód przy wprowadzaniu. Respondenci wskazali również na brak konsekwencji ze strony osoby zarządzającej, opór ze strony kierownictwa, niechęć pracowników do zmian, szkolenie części pracowników, brak kompetencji wśród klientów, opór kontrahentów, ograniczone środki na cyfryzację, specyfikę firmy oraz sytuację gospodarczą. Wśród badanych, 9% nie wie jakie są najistotniejsze czynniki utrudniające cyfryzację ich przedsiębiorstwa. Można więc generalnie stwierdzić, iż **kwestie finansowe, brak wiedzy oraz niesprzyjające otoczenie prawne – są triadą najistotniejszych barier dla cyfryzacji.**

W kolejnym pytaniu, badani przedsiębiorcy wskazywali które czynniki ich zdaniem mają największy wpływ na przyspieszenie procesu cyfryzacji. Mogli

Jakie są najistotniejsze czynniki, które są przeszkodą dla cyfryzacji w Pani/Pana firmie? (wielokrotny wybór)

wskazać kilka odpowiedzi. Najczęściej pojawiającym się wyborem (75% badanych) były rozwiązania podatkowe wspierające inwestowanie w cyfryzację oraz możliwość pozyskania dofinansowania (74%

badanych). Potwierdza się więc, iż kwestie finansowe stanowią najistotniejszy czynnik w podejmowaniu decyzji o cyfryzacji. Jest to zarazem **jasny komunikat dla rządzących, iż od wsparcia prawnofinansowego zależy, jak szybko przedsiębiorcy zdecydują się na cyfryzację swoich firm.**

Ponad 2/3 respondentów (68%) wskazało dostęp do szkoleń (ich bogatą ofertę i powszechny dostęp), 65% nowinki technologiczne i rozwój dotychczasowych narzędzi, a 60% rozwiązania prawne sprzyjające cyfryzacji (np. pracę zdalną, ułatwienie korzystania z nowoczesnych technologii). Ponownie pojawia się więc wskazanie na potrzebę inwestowania w wiedzę poprzez organizację szkoleń oraz pokazywanie w jaki sposób cyfryzacja ułatwia funkcjonowanie przedsiębiorstwa.

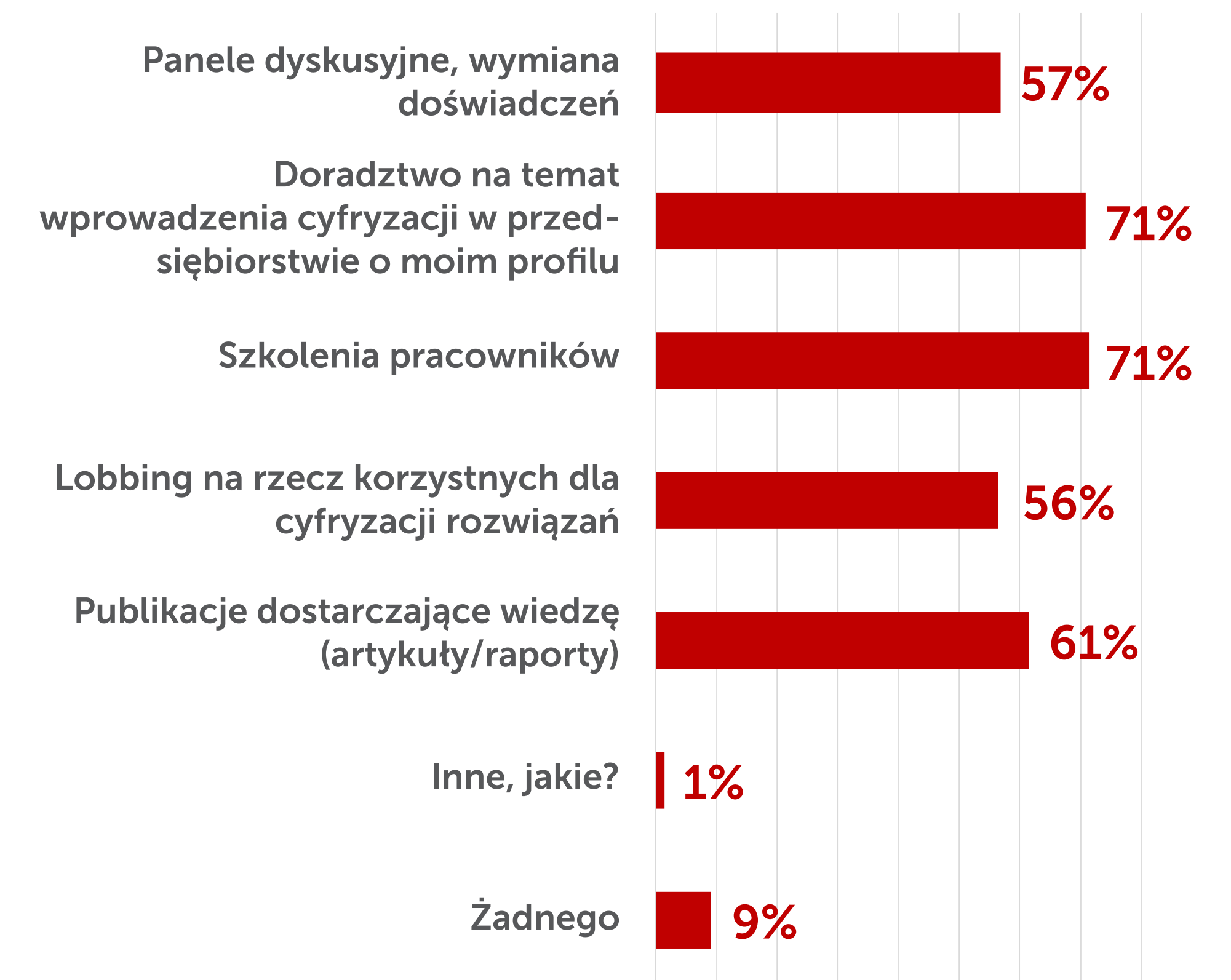
Po 5% badanych odpowiedziało, że nie wie jakie czynniki wpływają na przyspieszenie procesu cyfryzacji i tyle samo wskazało własną odpowiedź. Były to takie odpowiedzi jak: edukacja społeczeństwa, potrzeby przedsiębiorstwa, kadry i ich edukacja, przyjazne nastawienie do podnoszenia kwalifikacji, dobra organizacja szkoleń dla pracowników, którzy nie są zaangażowani w temat cyfryzacji. Pojawiały się również odpowiedzi, że żadne czynniki nie mają wpływu na przyspieszenie procesu cyfryzacji oraz że wymaga on zbyt dużego nakładu pracy.

Które czynniki twoim zdaniem mają największy wpływ na przyspieszenie procesu cyfryzacji? (wielokrotny wybór)

Badana grupa wypowiedziała się jakiego wsparcia oczekuje od stowarzyszeń przedsiębiorców. W tym pytaniu również mogli wskazać kilka odpowiedzi. Najwięcej, bo aż 71% wskazało dwie odpowiedzi: szkolenia pracowników oraz doradztwo na temat wprowadzenia cyfryzacji w przedsiębiorstwie o tym samym profilu. Indywidualizacja potrzeb oraz wsparcie dopasowane do prowadzonej działalności – są to więc dwa kluczowe oczekiwania przedsiębiorców.

Jakiego wsparcia oczekiwałabyś/oczekiwałbyś od stowarzyszeń przedsiębiorców? (wielokrotny wybór)

Duża część badanych (61%) wskazała na publikacje dostarczające wiedzę (artykuły lub raporty), panele dyskusyjne i wymianę doświadczeń (57%) oraz lobbing na rzecz korzystnych dla cyfryzacji rozwiązań (56%). Z pewnością stowarzyszenia przedsiębiorców, powinny więc uwzględnić potrzebę angażowania się w działania edukacyjne, tym bardziej, że cyfryzacja stanowi jedno z najbardziej aktualnych, współczesnych zagadnień.

9% badanych wskazało, że nie oczekuje żadnego wsparcia, a 1% wskazało własne odpowiedzi – forum wymiany doświadczeń, pokazanie korzyści z cyfryzacji oraz wypożyczenie sprzętu i oprogramowania.

Badani przedsiębiorcy wskazywali oczekiwania dotyczące wsparcia w temacie cyfryzacji ze strony administracji państwowej. Zdecydowana większość oczekuje takiego wsparcia, jedynie 4% badanych nie wyraziło takiej potrzeby. Wśród najczęstszych odpowiedzi pojawiło się oczekiwanie: ulg podatkowych dla przedsiębiorców, którzy wdrażają cyfryzację (aż 86%), zmniejszenie biurokratyzacji w procesie wdrażania cyfryzacji (83%), dotacje i dofinansowania (82%) oraz tworzenie prawa wspierającego cyfryzację (np. praca zdalna, ułatwienia korzystania z nowoczesnych technologii) (80%). 4% badanych wskazało własne odpowiedzi: informowanie o zmianach w przepisach, zunifikowanie platform administracyjnych, wyrównanie dostępu do cyfryzacji, szkolenia dla pracowników, rozwój cyfryzacji państwa oraz zminimalizowanie wpływu państwa na cyfryzację przedsiębiorstw. Odpowiedzi przedsiębiorców są więc spójne z wcześniejszymi komentarzami i wskazują na wyraźne oczekiwanie, że ciężar finansowy będzie rozłożony pomiędzy nich a państwo, czemu powinny służyć ulgi podatkowe oraz dofinansowania i dota-

cje. Do tego dochodzi wyraźne zapotrzebowanie na tworzenie prawa ograniczającego nadmierną biurokrację.

Jakiego wsparcia oczekiwałabyś/oczekiwałbyś od administracji państwowej?

(wielokrotny wybór)

Najbardziej atrakcyjną formą zgłębiania wiedzy na temat cyfryzacji przedsiębiorstw wśród badanej grupy okazały się szkolenia zorganizowane stacjonarnie dla danej firmy (45% badanych). Aż o połowę mniej osób wybrało udział w webinarze (22%), natomiast 15% wskazało otwarte szkolenie w swojej miejscowości. Dla 10% badanych najbardziej atrakcyjną formą jest podcast (nagranie wykła-

du), a dla 6% broszura w formie PDF lub wydania papierowego. 2% badanych podało swoje odpowiedzi: szeroki dostęp do rzetelnych informacji, które można wyszukać osobiście; zrefundowanie zatrudnienia osoby zajmującej się tymi tematami; szkolenie w innym mieście. Co interesujące, nawet pomimo rozpowszechnienia formuły szkoleń zdalnych (webinarów, podcastów itp.), nadal za najbardziej atrakcyjne postrzega się szkolenie stacjonarne, zorganizowane bezpośrednio w siedzibie danej firmy. Potrzeba indywidualizacji przejawia się więc w całym badaniu.

Jaka forma zgłębienia wiedzy nt. cyfryzacji przedsiębiorstw jest dla Ciebie najbardziej atrakcyjna?

Jakie są dla Ciebie najistotniejsze cele cyfryzacji?

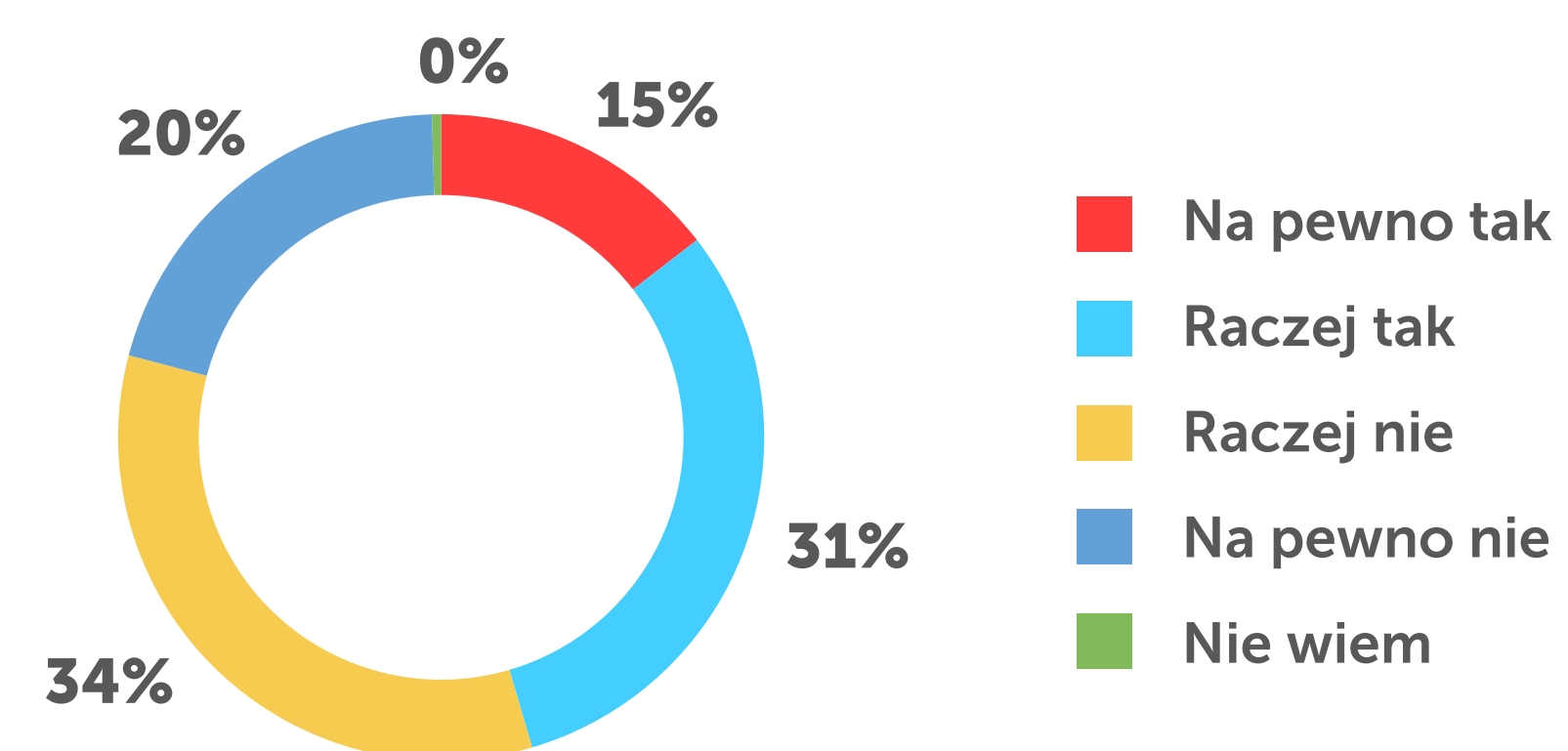
(wielokrotny wybór)

Badani przedsiębiorcy mieli wskazać jakie są dla nich najistotniejsze cele cyfryzacji. Dla prawie wszystkich (91%) **najistotniejsze są dwa cele: podniesienie efektywności pracy i usprawnienie działania przedsiębiorstwa**. Znaczna część respondentów wskazała również zmniejszenie obciążeń pracy (fizycznych lub psychicznych – monotonii pracy) (75%), promocję firmy jako nowoczesnej (72%), zwiększenie zysków ze sprzedaży (68%) oraz rozbudowanie oferty przed-

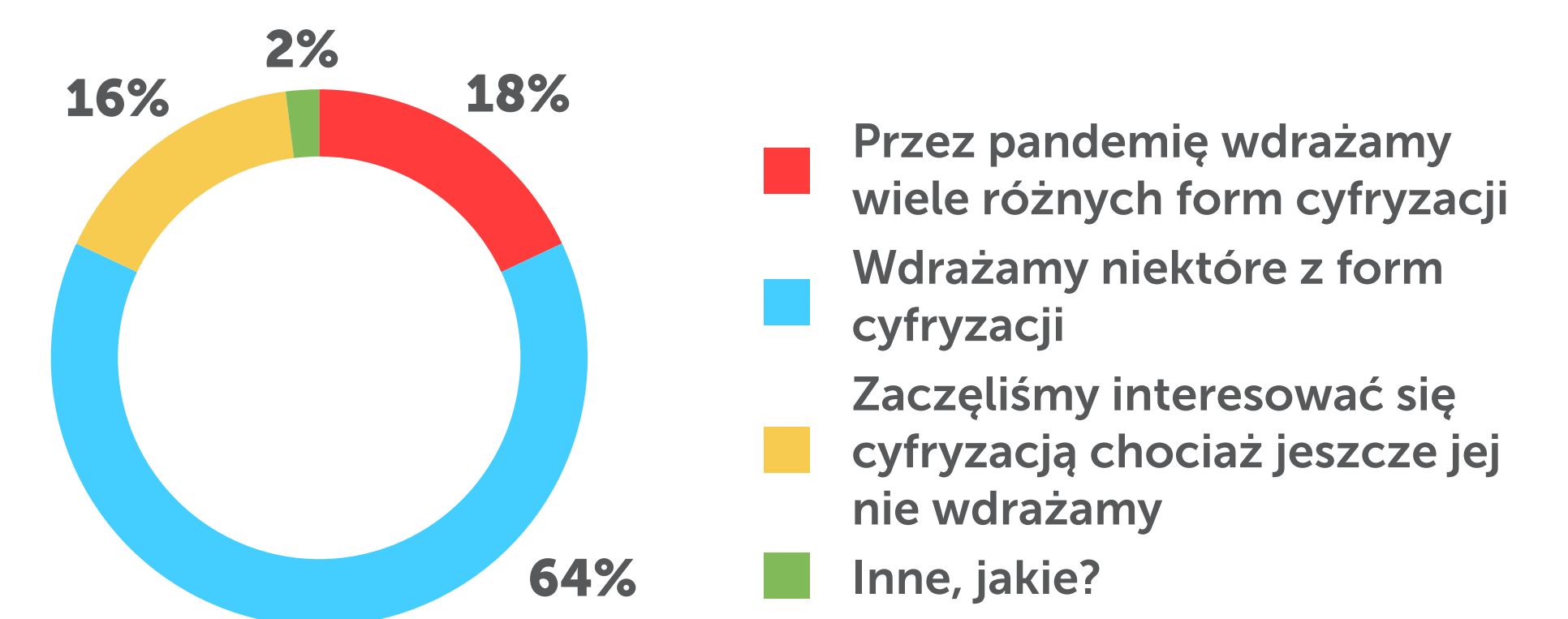
siębiorstwa (56%). Dla 17% badanych najistotniejszym celem jest zmniejszenie zatrudnienia, a 5% badanych wskazało swoje własne odpowiedzi: obniżenie i optymalizację kosztów, usprawnienie procesów, większe uporządkowanie dokumentacji, wyeliminowanie kontaktu telefonicznego między pracownikami, eliminację błędów powodujących ponoszenie kosztów. **Cieszyć może więc upatrywanie w cyfryzacji szansy do rozwoju, ale bez zagrożeń dla zmniejszenia liczby wakatów.** Jedynie mniej niż 1/5 respondentów twierdzi, iż cyfryzacja mogłaby wpłynąć na ograniczenie zatrudnienia. Jednocześnie, wysoki wynik procentowy wskazujący na usprawnienie działania przedsiębiorstwa dowodzi, iż przedsiębiorcy są świadomi roli cyfryzacji jako czynnika mogącego podnieść wydajność ich firmy.

Czy pandemia covid-19 miała wpływ na cyfryzację w twoim przedsiębiorstwie?

Badana grupa przedsiębiorców stwierdziła, że pandemia covid-19 raczej (34%) lub na pewno (20%) nie miała wpływu na cyfryzację w ich przedsiębiorstwie. Dla 31% badanych raczej miała wpływ, a dla 15% na pewno wpłynęła na cyfryzację.

W czym przejawiał się wpływ pandemii na cyfryzację w twoim przedsiębiorstwie?

Przedsiębiorcy, którzy zadeklarowali wpływ pandemii na cyfryzację swojego przedsiębiorstwa w większości, bo aż w 64% stwierdzili, że wpływ ten przejawia się wdrażaniem niektórych form cyfryzacji. 18% przez pandemię wdraża wiele różnych form cyfryzacji, a 16% badanych zaczęło interesować się cyfryzacją, chociaż jeszcze jej nie wdrożyli. 2% badanych podało swoje odpowiedzi: pandemia przyspieszyła działania, które już były prowadzone oraz wpłynęła na opóźnienie w przeszkoleniu pracowników.

Główne wnioski z badania

1

Nie ulega żadnym wątpliwościom, iż cyfryzacja stanowi ważne zagadnienie dla przedsiębiorców. Łącznie aż 84% respondentów wskazało, iż wdrażanie cyfryzacji jest istotne dla ich firm.

2

Przedsiębiorstwa, które w najbliższym czasie chcą wprowadzić niektóre z instrumentów cyfryzacji, skupiają się raczej na rozwiązaniach nisko-kosztowych oraz umożliwiających zdalne wykonywanie zadań.

3

Najistotniejszymi czynnikami spowalniającymi proces cyfryzacji są finanse, brak zachęt podatkowych oraz niesprzyjające otoczenie prawne.

4

Przedsiębiorcy wyraźnie wskazują na potrzebę zachęt podatkowych (75% badanych) oraz dofinansowań (74%). Podnoszona jest także kwestia dostępu do wiedzy i szkoleń (68%).

5

Najbardziej interesującymi formami zdobywania wiedzy są szkolenia organizowane bezpośrednio w firmach. Przedsiębiorcy chętnie zapoznają się z wszelkimi publikacjami (artykułami i raportami) odnoszącymi się do cyfryzacji.

6

Administracja państwowa powinna zdaniem przedsiębiorców wspierać firmy w procesie cyfryzacji poprzez ulgi podatkowe, dotacje i dofinansowania oraz przyjazne, wolne od biurokracji prawo.

7

Najistotniejszym celem cyfryzacji jest poprawa efektywności pracy przedsiębiorstwa (91%). Niewielu przedsiębiorców upatruje w cyfryzacji szansy na zmniejszenie zatrudnienia (17%).

8

Istnieją bardzo podzielone zdania na temat tego czy pandemia covid-19 miała wpływ na cyfryzację w polskich firmach. Ci którzy ten wpływ dostrzegli, wskazywali natomiast, iż przejawiał się w tym, że rozpoczęli wdrażanie niektórych z form cyfryzacji podczas pandemii.

Podsumowanie

Cyfryzacja stanowi zagadnienie, które nie jest obce przedsiębiorcom. Jest to grupa świadoma potrzeby cyfryzacji oraz dostrzegająca jej zalety. Dla przedsiębiorców, cyfryzacja jawi się jako zjawisko jednoznacznie pozytywne. Celem cyfryzacji jest dla przedsiębiorców zwiększenie efektywności ich firm, ale bez ograniczania zatrudnienia. Mówiąc prosto, cyfryzacja nie niesie zagrożeń, a jedynie szanse, zarówno dla pracodawców jak i pracowników, dla których cyfryzacja może wprowadzić ograniczenie monotonii pracy, zmniejszenie błędów oraz uatrakcyjnić pracę.

Przedsiębiorcy oczekują jednak wyraźniejszego wsparcia ze strony państwa. W badaniu w jednoznaczny sposób zostały sprecyzowane żądania przedsiębiorców. Są to: dofinansowania, ulgi podatkowe oraz sprzyjające

cyfryzacji prawo. Przedsiębiorcy chcieliby również dostępu do wiedzy nt. cyfryzacji. Choć większość chętnie zapozna się z pisemnymi badaniami i opracowaniami na ten temat, to jednak najbardziej atrakcyjne wydają się rozwiązania skrojone na miarę indywidualnej działalności. Świadczy o tym wytypowanie szkoleń stacjonarnych, w siedzibie danej firmy – jako najatrakcyjniejszej formy, spośród wymienianych rodzajów przekazywania wiedzy.

Bezspornie przedsiębiorcy są gotowi, aby przeprowadzić cyfryzację ich firm, ale chcą zaangażowania państwa w tym procesie. Jeśli polskie firmy mają więc na szerszą skalę wprowadzać mechanizmy cyfryzacji, to konieczny będzie lobbing na rzecz zachęt finansowych oraz inwestowanie w przystępną i zindywidualizowaną edukację.

RAPORT 12

radca prawny **Marcin Frackowiak**
ekspert Business Centre Club ds. zbiorowego
oraz indywidualnego prawa pracy

797 132 357

marcin.frackowiak@bcc.org.pl

Business Centre Club

Warszawa, 2022

wykonawca badań **Sedlak & Sedlak**

Badanie realizowane w ramach projektu:
Badanie dotyczące rynku pracy - wsparcie działalności Związku Pracodawców Business Centre Club w dialogu społecznym